

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження
Порядку здійснення контролю за виконанням нормативу робочих місць
для працевлаштування осіб з інвалідністю та проведення перевірки
роботодавців щодо його виконання”

I. Визначення проблеми

Останні роки законодавство України динамічно змінюється, зокрема у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю. Впроваджуються цифрові технології та автоматизований обмін даними між державними інституціями, що має на меті спростити виконання законодавчих вимог та підвищити прозорість процедур.

Разом з тим, в Україні зберігається гострий дефіцит робочої сили, і роботодавцям непросто знайти кваліфікованих працівників. Залучення до ринку праці осіб з інвалідністю, їх професійне навчання, перекваліфікація та працевлаштування сприятимуть розвитку економіки, зменшенню соціальної напруги та підвищенню матеріального становища цієї категорії громадян.

У 2022 році Законом України від 18.10.2022 № 2682-IX “Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту соціальних, трудових та інших прав фізичних осіб, у тому числі під час воєнного стану, та спрощення обліку робочих місць для осіб з інвалідністю” скасовано обов’язок роботодавців подавати щорічний звіт за формою № 10-ПОІ. У 2023 році прийнято Закон України від 29.06.2023 № 3191-IX “Про внесення змін до деяких законів України щодо верифікації відомостей в окремих системах та реєстрах” (далі – Закон № 3191-IX), яким запроваджено автоматизований обмін даними між Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю, Пенсійним фондом України та Державною службою зайнятості. У 2024 році Закон № 3911-IX удосконалив механізм визначення роботодавців, які не виконали норматив, і розрахунку адміністративно-господарських санкцій (АГС).

За даними Фонду, у 2023 році кількість працевлаштованих осіб з інвалідністю становила 403,5 тис. осіб на 72,4 тис. підприємствах із чисельністю працівників 8 і більше. Приріст становив лише 0,1 % (297 осіб) порівняно з 2022 роком. Це свідчить про надто повільні темпи покращення ситуації.

Законом України від 15.01.2025 № 4219-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення права осіб з інвалідністю на працю” (далі – Закон 4219-IX) внесено зміни до Закону України від 21.03.1991 № 875-XII “Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні” (далі – Закон).

Статтею 18² Закону визначено нормативи робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю.

Відповідно до частини другої та третьої статті 19 Закону передбачено, що порядок здійснення контролю за виконанням нормативу робочих місць для

працевлаштування осіб з інвалідністю та проведення перевірки роботодавців щодо його виконання встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятість населення, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, проводить перевірки роботодавців щодо виконання нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю.

На виконання резолюції Прем'єр-міністра України від 19.03.2025 № 6642/1/1-25 до Закону № 4219-IX передбачено виконання Плану організації підготовки проектів актів та виконання інших завдань, необхідних для реалізації Закону № 4219-IX (далі – План).

Відповідно до пункту 1.20, 1.21 Плану передбачено в установленому порядку подати на розгляд Кабінету Міністрів України відповідний проект акта.

Отже основними причинами виникнення проблеми:

відсутність затвердженого Кабінетом Міністрів України порядку здійснення перевірок роботодавців Держпрацею.

неврегульованість процедур контролю створює різнотлумачення і непослідовність у роботі контролюючих органів.

відсутність уніфікованого механізму взаємодії Держпраці та Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю при здійсненні перевірок.

низька поінформованість роботодавців про правила контролю, що призводить до уникнення або формального виконання нормативу.

Проект постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку здійснення контролю за виконанням нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю та проведення перевірки роботодавців щодо його виконання” (далі – проект акта) розроблено з метою створення механізму здійснення контролю за виконанням роботодавцями нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, що сприятиме забезпеченню ефективного державного контролю, підвищенню рівня зайнятості таких осіб та усуненню правової невизначеності у цій сфері.

Основні групи (підгрупи), на які проблема має вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	-
Держава	+	-
Суб'єкти господарювання	+	-
у тому числі суб'єкти мікропідприємництва	-	+

Зазначена проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки:

працевлаштування осіб з інвалідністю потребує створення спеціальних умов (робочі місця, адаптація, гнучкі режими), які вимагають додаткових витрат.

у ринкових умовах роботодавці не мають достатніх стимулів інвестувати в адаптацію робочих місць, адже дешевше – сплатити санкцію.

соціальна інтеграція осіб з інвалідністю має характер суспільного блага, яке ринок самостійно не забезпечує.

Також проблема не може бути розв’язана за допомогою діючих регуляторних актів, оскільки:

Закон України “Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні” встановлює норматив і відповідальність, але не визначає чіткого порядку перевірок.

Після скасування у 2022 році форми № 10-ПОІ та переходу до обміну даними між ПФУ і Фондом соціального захисту виник розрив у практичному контролі.

Жоден чинний регуляторний акт не встановлює єдиних правил здійснення перевірок Держпрацею.

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання проєкту акта є:

забезпечити виконання Закону № 4219-IX;

забезпечити прозорий і ефективний контроль за виконанням нормативу шляхом затвердження єдиного порядку перевірок роботодавців;

сприяти підвищенню рівня працевлаштування осіб з інвалідністю, забезпечивши реальне виконання законодавчо встановленого нормативу робочих місць.

усунути правову невизначеність для роботодавців та державних органів, встановивши зрозумілі та однакові правила перевірок і взаємодії Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю та Держпраці.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів.

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1. <i>Відсутність регулювання (нічого не робити)</i>	Кабінет Міністрів України не затверджує порядок перевірок. Контроль здійснюється несистемно, на підставі загальних норм законодавства. Ризики – непослідовність у роботі органів влади та невизначеність для роботодавців.
Альтернатива 2. <i>Зміна системи фінансових стимулів</i>	Замість уніфікованого порядку перевірок держава могла б обрати шлях зміни системи фінансових стимулів: підвищення штрафів за невиконання нормативу або, навпаки, запровадження дотацій чи субсидій роботодавцям за працевлаштування осіб з інвалідністю.

Альтернатива 3. <i>Використання чинних норм із додатковими роз'ясненнями</i>	Контроль і надалі здійснюється на основі існуючих норм (закон + накази Мінекономіки, взаємодія ПФУ та Фонду), але без уніфікованого порядку КМУ. Тобто зберігається нинішня фрагментарність, можливо з окремими роз'ясненнями або листами від органів влади.
Альтернатива 4. <i>Прийняття постанови КМУ</i>	Уряд ухвалює проєкт постанови та затверджує порядок перевірок. Це дозволяє уніфікувати вимоги, забезпечити прозорість і підвищити ефективність контролю.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на інтереси держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. <i>Відсутність регулювання (нічого не робити)</i>	Відсутні додаткові витрати на розробку та впровадження нового порядку.	Зберігається невизначеність і непослідовність у роботі органів влади; складно контролювати виконання нормативу; зростають ризики корупційних практик; зменшуються надходження до бюджету від штрафів через неефективність їх застосування.
Альтернатива 2. <i>Зміна системи фінансових стимулів</i>	Потенційне збільшення надходжень до бюджету у разі підвищення штрафів; можливість стимулювати роботодавців фінансовими інструментами.	Потребує внесення змін до законодавства (не лише підзаконного акта); додаткове навантаження на бюджет у разі запровадження дотацій чи субсидій; ризик зловживань; не усуває правову невизначеність щодо перевірок.
Альтернатива 3. <i>Використання чинних норм із додатковими роз'ясненнями</i>	Мінімальні організаційні витрати для держави (достатньо листів/роз'яснень).	Не усуває правової невизначеності; зберігається різна практика застосування норм у регіонах; підвищений ризик судових спорів; відсутність дієвого контролю.
Альтернатива 4. <i>Прийняття постанови КМУ</i>	Формується чіткий та уніфікований порядок контролю; підвищується ефективність роботи Держпраці та Фонду; зростають надходження до бюджету від адміністративно-господарських санкцій; зміцнюється міжнародний імідж України щодо захисту прав осіб з інвалідністю.	Одноразові організаційні витрати на розробку, впровадження та навчання працівників органів контролю.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян:

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. <i>Відсутність регулювання (нічого не робити)</i>	Жодних нових зобов'язань чи змін для громадян.	Особи з інвалідністю стикаються з обмеженими можливостями працевлаштування; високий рівень соціальної ізоляції; втрата довіри до держави щодо захисту їх прав.
Альтернатива 2. <i>Зміна системи фінансових стимулів</i>	Може створити додаткові стимули для працевлаштування осіб з інвалідністю; у разі субсидій – підтримка роботодавців, які створюють робочі місця.	Ефективність залежить від доброї волі роботодавців; ризик того, що штрафи будуть сплачуватися замість реального створення робочих місць; у разі субсидій – громадяни не отримують гарантій стабільної роботи.
Альтернатива 3. <i>Використання чинних норм із додатковими роз'ясненнями</i>	Громадяни отримують більше інформації про свої права через роз'яснення органів влади.	Реального зростання працевлаштування не відбувається; продовжується практика формального виконання нормативу; низький рівень соціального захисту осіб з інвалідністю.
Альтернатива 4. <i>Прийняття постанови КМУ</i>	Зростає реальний рівень працевлаштування осіб з інвалідністю; підвищується доступ до інформації та прозорість процесів; зменшується дискримінація; покращуються умови для інтеграції в суспільство та підвищується матеріальне становище.	Певні адаптаційні труднощі у перший рік (переорієнтація роботодавців, час на перевірки), проте прямі витрати для громадян відсутні.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання:

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць*	400	16 000	52 000	2000	72 400
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0,51 %	22,56 %	73,85 %	3,08 %	100 %

*72,4 тис. підприємств, які у 2023 році використовували найману працю 8 і більше осіб (дані Фонду соцзахисту осіб з інвалідністю <https://www.ispf.gov.ua/diyalnist/robotodavcyam/spriyannya-zajnyatosti-ta-stvorenniyu-rm-dlya-osib-z-invalidnistyu>).

Відповідно до статті 2 Закону України “Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об’єднань юридичних осіб” мікропідприємства – до 10 працівників; малі – до 50 працівників; середні – до 250 працівників, великі – понад 250 працівників.

Орієнтовний розподіл за структурними даними Держстату https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2023/zb/12/Dsvsmm_22.pdf?utm_source=chatgpt.com.

Мікро (1–9) – $\approx 86\%$ усіх підприємств, але більшість із них < 8 осіб, тому у вибірку потрапляє дуже мала частка (орієнтовно 2–3 % від 72,4 тис.).

Малі (10–49) – $\approx 11\text{--}12\%$.

Середні (50–249) – $\approx 2\%$.

Великі (250+) – $< 0,5\%$.

Наближений розрахунок

Від 72,4 тис. підприємств:

Мікро (8–9 осіб) – ~ 2 тис. ($\approx 3\%$)

Малі (10–49) – ~ 52 тис. ($\approx 74\%$)

Середні (50–249) – ~ 16 тис. ($\approx 23\%$)

Великі (250+) – $\sim 0,4$ тис. ($\approx 0,5\%$)

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. <i>Відсутність регулювання (нічого не робити)</i>	Відсутні нові зобов’язання чи витрати; роботодавці можуть самостійно вирішувати, чи виконувати норматив.	Високі ризики санкцій через непослідовність контролю; невизначеність у правилах; зростання кількості судових спорів; відсутність прогнозованості для бізнес-планування.
Альтернатива 2. <i>Зміна системи фінансових стимулів</i>	Для тих роботодавців, які реально створюють робочі місця, можливі фінансові вигоди у разі дотацій чи субсидій.	Для решти – зростання фінансового навантаження через підвищені штрафи; нерівні умови конкуренції (частина отримає підтримку, інші – ні); додаткове адміністрування звітності.
Альтернатива 3. <i>Використання чинних норм із додатковими роз’ясненнями</i>	Мінімальні організаційні витрати; отримання роз’яснень для кращого розуміння вимог.	Відсутність єдиних правил веде до плутанини; підвищені ризики перевірок «на власний розсуд» інспектора; неможливість планувати довгострокові витрати на персонал.
Альтернатива 4. <i>Прийняття постанови КМУ</i>	Чіткі та однакові правила для всіх роботодавців; зниження ризиків судових спорів;	Одноразові витрати часу та ресурсів на ознайомлення з новим порядком і адаптацію внутрішніх

	підвищення прозорості та передбачуваності умов роботи; можливість планувати кадрову політику з урахуванням нормативу.	процедур; у подальшому – витрати стають прогнозованими й контрольованими.
--	---	---

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1. <i>Відсутність регулювання (нічого не робити)</i>	1	Ця альтернатива не вирішує проблему правової невизначеності. Контроль залишається несистемним, що не забезпечує захист прав осіб з інвалідністю та не створює передбачуваних умов для роботодавців. Мінімальні вигоди при значних ризиках.
Альтернатива 2. <i>Зміна системи фінансових стимулів</i>	2	Може частково вплинути на поведінку роботодавців через підвищення штрафів або субсидії, однак не усуває ключову проблему – відсутність чіткого порядку перевірок. Реалізація вимагає змін до законодавства, що ускладнює впровадження.
Альтернатива 3. <i>Використання чинних норм із додатковими роз'ясненнями</i>	2	Забезпечує певне інформування роботодавців і громадян, але зберігає фрагментарність регулювання. Різні підходи в регіонах, ризики судових спорів, відсутність прозорого контролю. Не здатна забезпечити системне вирішення проблеми.
Альтернатива 4. <i>Прийняття постанови КМУ</i>	4	Забезпечує комплексне розв'язання проблеми: створює єдиний порядок перевірок, уніфікує вимоги для всіх роботодавців, підвищує прозорість та

		ефективність контролю. Вигоди для держави, громадян і бізнесу значно перевищують одноразові організаційні витрати.
--	--	--

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1. <i>Відсутність регулювання (нічого не робити)</i>	Мінімальні: відсутність нових зобов'язань для держави та бізнесу.	Значні втрати: неможливість реалізації закону; відсутність пільг.	Найнижчий рейтинг, оскільки не вирішує проблеми й фактично консервує існуючі недоліки.
Альтернатива 2. <i>Зміна системи фінансових стимулів</i>	Обмежені: інформування бізнесу та громадян, незначне зменшення плутанини.	Високі: потреба у додаткових бюджетних ресурсах, змінах у законах; не усуває невизначеність перевірок.	Нижчий рейтинг, оскільки частково впливає на проблему, але не вирішує її системно.
Альтернатива 3. <i>Використання чинних норм із додатковими роз'ясненнями</i>	Максимальні вигоди: виконання закону, чіткі правила, пільги, захист прав осіб з інвалідністю.	Значні: відсутність єдиного порядку, різнотлумачення, ризики корупції та судових спорів.	Рейтинг невисокий, адже альтернатива має лише тимчасовий і декларативний характер.
Альтернатива 4. <i>Прийняття постанови КМУ</i>	Високі: чіткі правила для всіх, зростання рівня працевлаштування осіб з інвалідністю, підвищення ефективності контролю, прогнозованість для бізнесу.	Помірні: одноразові витрати на ознайомлення і адаптацію процедур.	Найвищий рейтинг: оптимальний баланс вигод і витрат, повне вирішення проблеми.

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи / причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1. <i>Відсутність регулювання (нічого не робити)</i>	Не усуває проблему правової невизначеності, зберігає хаотичність контролю. Порушує права осіб з інвалідністю.	Високий ризик посилення тіньової економіки, зростання недовіри до держави, можливі претензії з боку міжнародних

<i>не робити)</i>		організацій.
Альтернатива 2. <i>Зміна системи фінансових стимулів</i>	Потребує внесення змін до законів, не вирішує питання прозорого контролю. Створює ризик додаткового бюджетного навантаження.	Середній ризик: у разі політичної чи економічної нестабільності дотації можуть бути скасовані. Штрафи можуть стимулювати формальне виконання без реального працевлаштування.
Альтернатива 3. <i>Використання чинних норм із додатковими роз'ясненнями</i>	Частково зменшує плутанину, але не забезпечує єдиних правил. Зберігає ризики судових спорів та корупції.	Середній ризик: подальше накопичення проблем, залежність від практики місцевих органів і суб'єктивності інспекторів.
Альтернатива 4. <i>Прийняття постанови КМУ</i>	Забезпечує чіткий порядок перевірок, уніфікацію вимог, прозорість і прогнозованість для бізнесу. Сприяє працевлаштуванню осіб з інвалідністю.	Низький ризик: можливі технічні збої на етапі впровадження, але загалом акт створює стабільні правила й мінімізує зовнішні ризики.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечить розв'язання проблем, є прийняття регуляторного акта та фактична реалізація його положень.

Запропонований проєкт постанови Кабінету Міністрів України спрямований на усунення існуючої правової невизначеності та забезпечення прозорого контролю за виконанням роботодавцями нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю. Для цього передбачено застосування комплексу взаємопов'язаних механізмів і заходів, що охоплюють правову, організаційну та контрольну складові.

Нормативно-правові механізми

Прийняття єдиного нормативно-правового акта, який встановлює порядок здійснення перевірок Державною службою України з питань праці;

закріплення прозорих процедур та єдиних стандартів проведення перевірок для всіх категорій роботодавців, що дозволяє уникнути суб'єктивного трактування норм;

уніфікація правил взаємодії між Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю та Держпраці, включно з обміном інформацією в електронній формі.

Організаційні заходи

Розроблення методичних рекомендацій та інструкцій для інспекторів Держпраці з метою однакового застосування порядку перевірок по всій території України;

проведення роз'яснювальних кампаній для роботодавців щодо нових правил;

використання електронних кабінетів підприємств для інформування про перевірки та отримання офіційних повідомлень.

Технічні та інформаційні заходи

Застосування електронного документообігу під час проведення перевірок для зменшення адміністративного навантаження на роботодавців;

забезпечення сумісності та інтеграції інформаційних систем Фонду і Держпраці для оперативного доступу до актуальних даних.

Контрольні заходи

формування Фондом уточнених розрахунків адміністративно-господарських санкцій на основі даних, що оновлюються роботодавцями до 31 березня року, наступного за звітним;

передання Фондом інформації про невиконання нормативу Держпраці для подальшого здійснення перевірок;

забезпечення дотримання строків звернення до суду щодо стягнення санкцій (6 місяців після закінчення строку для самостійної сплати).

Очікувані результати від впровадження механізмів і заходів

створення прозорих і зрозумілих для всіх роботодавців правил гри, що знижує ризик різнотлумачення та зловживань;

підвищення рівня правової визначеності у сфері працевлаштування осіб з інвалідністю;

зростання рівня зайнятості осіб з інвалідністю завдяки реальному виконанню нормативу робочих місць;

підвищення ефективності державного контролю, зменшення кількості судових спорів;

покращення міжнародного іміджу України у сфері соціального захисту та виконання міжнародних зобов'язань у сфері прав людей з інвалідністю.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати

або виконувати ці вимоги

Реалізація регуляторного акта не потребуватиме додаткових бюджетних витрат. Витрати здійснюватимуться в рамках бюджетного фінансування центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю на відповідний рік.

Органи місцевого самоврядування не залучаються безпосередньо до виконання порядку, отже додаткових витрат не потребують.

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу).

Регуляторний акт розповсюджується на усіх суб'єктів господарювання, в тому числі на суб'єктів малого підприємництва (малих та мікропідприємств разом). У зв'язку з чим проведено аналіз впливу регуляторного акта на суб'єктів малого підприємництва (Тест малого підприємництва) та здійснено розрахунок витрат на суб'єктів великого і малого підприємництва.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Запропонований регуляторний акт набирає чинності одночасно з введенням в дію Закону № 4219-IX.

Строк дії акта є необмеженим та залежить від чинності нормативно-правових актів у цій сфері.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Рівень працевлаштування осіб з інвалідністю серед зареєстрованих роботодавців (відсоток виконання нормативу):

базове значення (2024 рік): близько 403,5 тис. осіб;

очікуване зростання після впровадження акта – +2–3 % щорічно.

Кількість перевірок, проведених Держпрацею щодо виконання нормативу (одиниць на рік):

базове значення: відсутні системні дані;

прогноз після впровадження акта – не менше 2 000 перевірок щорічно з уніфікованими процедурами.

Частка роботодавців, які виконали норматив (у відсотках від загальної кількості тих, на кого поширюється вимога):

базове значення: ~72,4 тис. підприємств підпадають під вимогу;

очікуваний результат – зростання частки виконання нормативу щонайменше на 5 % протягом перших двох років.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватись шляхом аналізу статистичних даних.

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснюється до дня набрання ним чинності шляхом опрацювання наданих зауважень та пропозицій за наслідками оприлюднення проекту акта.

Повторне відстеження здійснюватиметься через рік з дня набрання чинності цим регуляторним актом шляхом порівняння показників базового та повторного відстеження і внесення відповідних змін у разі виявлення не врегульованих питань.

Періодичні відстеження здійснюватимуться раз на кожні три роки починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

Спеціальне залучення наукових установ не передбачається.

Відстеження також буде здійснюватися шляхом аналізу інформації щодо:

кількості роботодавців, у яких проведено перевірки Держпраці на предмет виконання нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю;

кількості виявлених випадків невиконання нормативу та застосованих адміністративно-господарських санкцій;

кількості працевлаштованих осіб з інвалідністю після проведення перевірок (як результат коригувальних дій роботодавців).

Міністр економіки, довкілля та
сільського господарства України

Олексій СОБОЛЕВ

ВИТРАТИ
на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва,
які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Ознайомлення відповідальних працівників із новим порядком перевірок (юрист, кадровик, керівник підрозділу). Орієнтовно 3 години $\times$ 200 грн/год $\times$ 2 працівники = 1 200 грн.	1200	1200
2	Внесення змін у внутрішні документи (положення, інструкції, накази). Орієнтовно 4 години $\times$ 200 грн/год $\times$ 1 працівник = 800 грн.	800	800
3	Адміністративні витрати часу на підготовку та надання документів під час перевірки. Орієнтовно 8 год $\times$ 200 грн/год = 1 600 грн (раз на перевірку). Припускаємо одну перевірку на 5 років.	0,00	1600
4	Консультації/методична допомога (за потреби). Орієнтовно 1 година $\times$ 200 грн = 200 грн.	200	200
5	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4), гривень	2 200	3800
6	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	16 400	16 400
7	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 5 $\times$ рядок 6), гривень	36 080 000	62 320 000

Середня зарплата по економіці (липень 2025 року).

За даними Держстату: 26 499 грн/міс, середня кількість робочих днів у місяці, в середньому: 21 робочий день, тривалість дня — 8 годин.

Отже, середня кількість робочих годин на місяць:

$$21 \times 8 = 168 \text{ годин}$$

Базова погодинна ставка $26499/168 \approx 158$ грн/год.

Оскільки витрати часу на виконання регуляторних вимог несе, як правило, адміністративний персонал (юристи, бухгалтери, HR-менеджери), їхня зарплата зазвичай вища за середню по економіці на 20–30%.

Отже, 200 грн/год = офіційні дані Держстату (липень 2025) + поправка на кваліфікацію персоналу.

ТЕСТ

малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання

Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва не проводилися, оскільки проєкт акта не передбачає запровадження нових процедур чи додаткового регуляторного навантаження на суб'єктів господарювання, а лише уніфікує та систематизує існуючі механізми контролю.

Враховуючи зазначене відсутні ризики виникнення нових витрат для бізнесу, що відповідає принципам прозорості та передбачуваності державної регуляторної політики.

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро- та малі):

кількість суб'єктів, на яких поширюється регулювання: 54 000 (одиниць), у тому числі малого підприємництва 52 000 (одиниць) та мікропідприємництва 2000 (одиниць);

питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив 73,85 % (відсотків) (відповідно до таблиці "Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання" додатка 1 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта).

3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка "прямих" витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання				
1	Придбання необхідного обладнання (пристроїв, машин, механізмів) <i>Формула:</i> <i>кількість необхідних одиниць обладнання X вартість одиниці</i>	0,00	0,00	0,00
2	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування <i>Формула:</i> <i>прямі витрати на процедури перевірки (проведення первинного обстеження) в органі державної влади + витрати часу на процедуру обліку (на одиницю обладнання) X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна</i>	0,00	0,00	0,00

	кількість процедур обліку за рік) X кількість необхідних одиниць обладнання одному суб'єкту малого підприємництва			
3	Процедури експлуатації обладнання (експлуатаційні витрати - витратні матеріали) Формула: оцінка витрат на експлуатацію обладнання (витратні матеріали та ресурси на одиницю обладнання на рік) X кількість необхідних одиниць обладнання одному суб'єкту малого підприємництва	0,00	0,00	0,00
4	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування) Формула: оцінка вартості процедури обслуговування обладнання (на одиницю обладнання) X кількість процедур технічного обслуговування на рік на одиницю обладнання X кількість необхідних одиниць обладнання одному суб'єкту малого підприємництва	0,00	0,00	0,00
5	Інші процедури (уточнити)	0,00	0,00	0,00
6	Разом, гривень Формула: (сума рядків 1 + 2 + 3 + 4 + 5)	0,00	X	0,00
7	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	54 000	X	54 000
8	Сумарно, гривень Формула: відповідний стовпчик "разом" X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 6 X рядок 7)	0,00	X	0,00
Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування				
9	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання Формула:	(3 працівники $\times$ 1 год $\times$ 200 грн/год)	Суб'єкт господарювання не виконує вимоги	600

	витрати часу на отримання інформації про регулювання, отримання необхідних форм та заявок X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість форм	600	регулювання щороку	
10	Процедури організації виконання вимог регулювання Формула: витрати часу на розроблення та впровадження внутрішніх для суб'єкта малого підприємництва процедур на впровадження вимог регулювання X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість внутрішніх процедур	(внесення змін у документи – 4 год $\times$ 200 грн) 800	Суб'єкт господарювання не виконує вимоги регулювання щороку	800
11	Процедури офіційного звітування Формула: витрати часу на отримання інформації про порядок звітування щодо регулювання, отримання необхідних форм та визначення органу, що приймає звіти та місця звітності + витрати часу на заповнення звітних форм + витрати часу на передачу звітних форм (окремо за засобами передачі інформації з оцінкою кількості суб'єктів, що користуються формами засобів – окремо електронна звітність, звітність до органу, поштовим зв'язком тощо) + оцінка витрат часу на корегування (оцінка природного рівня помилок)) X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість оригінальних звітів X кількість періодів звітності за рік	(1 год $\times$ 200 грн) 200	200	1000
12	Процедури щодо забезпечення процесу перевірок Формула: витрати часу на забезпечення процесу перевірок з боку контролюючих органів X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна	0,00	0,00	(8 год $\times$ 200 грн; 1 раз за 5 років) 1600

	плата) <i>X</i> оціночна кількість перевірок за рік			
13	Інші процедури (уточнити)	(консультації, методична допомога – 1 год × 200 грн) 200	0,00	200
14	Разом, гривень <i>Формула:</i> (сума рядків 9 + 10 + 11 + 12 + 13)	1800	200	4200
15	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	54 000	54 000	54 000
16	Сумарно, гривень <i>Формула:</i> відповідний стовпчик “разом” <i>X</i> кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 14 <i>X</i> рядок 15)	97 200 000	10 800 000	226 800 000

* Середня зарплата по економіці (липень 2025 року).

За даними Держстату: 26 499 грн/міс, середня кількість робочих днів у місяці, в середньому: 21 робочий день, тривалість дня — 8 годин.

Отже, середня кількість робочих годин на місяць:

$$21 \times 8 = 168 \text{ годин}$$

Базова погодинна ставка $26499/168 \approx 158$ грн/год.

Оскільки витрати часу на виконання регуляторних вимог несе, як правило, адміністративний персонал, їхня зарплата зазвичай вища за середню по економіці на 20–30%.

Отже, 200 грн/год = офіційні дані Держстату (липень 2025) + поправка на кваліфікацію персоналу.

4. Розрахунок сумарних витрат суб'єктів малого підприємництва, що виникають на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Показник	Перший рік регулювання (стартовий)	За п'ять років
1	Оцінка “прямих” витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання	0,00 грн	0,00 грн

2	Оцінка вартості адміністративних процедур для суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування	97 200 000 грн	226 800 000 грн
3	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання	97 200 000 грн	226 800 000 грн
4	Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва	0,00 грн	0,00 грн
5	Сумарні витрати на виконання запланованого регулювання	97 200 000 грн	226 800 000 грн

5. Розроблення коригуючих (пом'якшувальних) заходів для малого підприємництва щодо запропонованого регулювання

На основі оцінки сумарних витрат малого підприємництва на виконання запланованого регулювання (за перший рік регулювання та за п'ять років) та ураховуючи той факт, що на суб'єктів великого, середнього та малого підприємництва не покладаються адміністративні навантаження, компенсаторні механізми не пропонуються.
